

resultà guip. i anav. *gulunba* 'esquella'. Fabre tradueix «tintouin, bruit dans les oreilles» per *bur-rumba*. No crec doncs que tingui gran cosa a fer amb això, des del punt de vista etimològic, el tipus basc *dunba* «cencerro grande ---», que és guip. i biscaí, tot i que significa el mateix, i va amb el verb *dunbatu* «chocar» anav., bazt. *dunbada* 'eco', *dunbal* «bombo, cencerro», que van amb la família del cast. *retumbar* i val. *tumba* 'esquella' (DCEC III, 1107b), per més que hi hagi casos de *-d- > -r-* en basc (Mitzelena, *Fon.*, § 12.4). — 4 Cf. en castellà: «dijo mil barrumbadas y patochadas», P. Espinosa, *Voces vulgares y malsonantes*, p. 1955.22; «no me parece mal, echa para todos, quizá por ahí soldaremos la *borrumbada*», en el dominicà Cristóbal de Llerena (a. 1588), RFE VIII, 125. Val. *borrumba(da)* «acción descompasada; gestos excesivos hechos sin mucho motivo por jactancia o alegría» (Escrib, 1851).

Borrombori, V. *bomba* *Borronadura*, *borronar*, V. *borró*, s. v. BORRA *Borroner*, *borrony*, *borrós*, V. *borra* *Borruja*, *borrujada*, encara que no és versemblant que hi hagi aportació més o menys gran d'una altra font, és probable que es deguin sobretot a una combinació del grup de BRUFAR amb el d'arrufar i *rúfol* *Borrusques*, *borrut*, V. *borra* *Borsa*, *borsari*, V. *bossa*

BORSEGUI, mot comú al català amb les diverses llengües romàniques —incloent-hi el fr. mj. *brosequin* (avui *brodequin*, per influència de *broder*, cat. *brodar*)— i amb el neerl. *broseken* id.; d'origen desconegut. Veg. PERCEBE. □ 1.ª doc.: 1393.

En l'*InvLiCat*. aplegat per Alart: «dos parells de *borzaquins* grochs» en doc. de 1393, i «un parell de *borzaquins*» en un de 1473. Molta documentació des de bell principi fins a la fi del S. xv en els *DAg.* (allí, sempre amb *-z-* i *-g-*) i *AlcM*, a la qual és fàcil d'afegir-ne encara: «en l'any de 1445, juliol, fonch trobada una bóta en Terragona a bora de la mar ab dos hòmens dins, la hu sens cap, ab gipó de seda negra, ab *borzequins* grochs, e l'altre degolat, ab unes calzes de grana, ab çabates de polaina», *Dietari del Capellà d'Alfons el Magn.*, t^o 93v; en una poesia del Canç. de Saragossa (compilat entre 1450 i 1465): «vol portar, ell, *borsaquí*: / mala-y diu la falda larga!». I tot seguit entra en la tradició lexicogràfica: «*borzegui*: cothurnus, ocrea urbana, levis» (entre *liliguescames* i *sabata*), OPou, *ThPu.*, a. 1575, p. 306.

Altrament ja en el DCEC (I, 488-9) vaig indicar el que segueix (amb alguns detalls de més i de menys). En castellà *borzegui(n)a*, ja 1351;² després *borseguí* (però *borziguilero*) en la *Cetreria* del S. xv atribuïda a l'*Evangelista*, i *borceguí* en A. de Cartagena c. 1460, etc.; port. *borzeguim* (Moraes, sense doc.); it. antiq. *borzacchino*.³ En la major part dels pobles de Càceres que distingeixen, té *-z-* sonora (Espinosa, *Arc. Dialectales*, 98-99), i així ho escrivia en efecte Nebrija («*borzeguí*, calçado conocido: *cothurnus*), cf. Eche

bordeguin (Kuhn, *RLiR* xi, 207).⁴

En general s'ha cregut que el mot ve de França i no obstant, l'abundosa documentació catalana i castellana, tan concreta, detallada i diversa, no dóna pas la impressió d'un gallicisme: al capdavant, en totes dues llengües les primeres dates són quasi tan antigues com en francès (de lexicografia més completada). Allí es troba de primer *broissequin*, ja el 1316, i amb el significat, potser originari, de 'mena de drap o teixit';⁵ més tard apareixen, i ja amb l'acc. moderna, *brosequin* i *brodequin*, aquest des de fi del S. xv, i forma explicable perquè els *borseguins* portaven sovint brodats (cf. les descripcions sumptuoses que es dedueixen dels citats textos catalans).

Havent afirmat Diez que *borseguí* prové en definitiva del neerl. mj. *broseken* (que abans seria **brosekin*), dim. de *brôze* (avui *broos*), ho repetiren REW, FEW, Gamillscheg, i, amb reserves, Bloch; en l'opinió de Diez *broos* f. podria ser el grecollatí *byrsa* 'cuïro'.

Però Franck (*Etyim. Wb. d. Nederl. Taal*, s. v.) afirma que en cap cas *broos* no pot ser mot genú en la llengua, i es decanta a creure que és formació regressiva de *broseken*, d'origen inconegut. El fet és que el mot és estrany a les altres llengües germàniques, i l'aparició antiga en les hispàniques, corrobora l'escepticisme de Franck, i més aviat invitaria a cercar un origen àrab, tenint en compte, per una part, la terminació en *-i* (donada la formació catalana del plural en *-ins*, en els arabismes, i les derivacions en *-in-* que en resulten) i la inicial en *bo-*; i per altra part l'antiga fama dels *borseguins* del Marroc, testimoniada per romanços castellans (veg. Covarrubias), i per la introducció del treball en *borseguins* marroquins en les adoberies d'Igualada, que veiem per un doc. del S. xv: «un parell de *borçaguins* marroquins de adop de Aigualada» (*AlcM*). Però les etimologies àràbigues proposades per Dozy (*šarki*) i Eguílaz (*bağdādî*, baldaquí) són manifestament impossibles.⁶

Les formes portugueses antigues *morsequill* (any 1418) i *mosequin* (a. 1359) que cita Dozy, és difícil que tinguin cap relació amb *borseguí*, car segons el context es tracta d'una peça d'armadura. En docs. aragonesos s'ha trobat *mosequines* pl. (a. 1354), *monsequí* (a. 1371), *mosequis* pl. (a. 1403), i *moseguines* (a. 1463: BRAE II, 707, 343; iv, 522; xi, 741), també esmentades junt amb peces d'armadura, i segons el *DACEsp.*, *musequí* seria «espaldar»; Leguina, que també en cita des del S. xiv, no aclareix de quina peça es tracta: segons alguns cobreix part del cap, per a d'altres el cos, i un altre testifica la possibilitat que s'usés en lloc del cuixot, que protegia part de la cuixa; segons el text aragonès de 1403 era de ferro, però també podia ser de cuir com es veu pel de 1374; hi hagué també un fr. ant. *musequin* (Du C.). El que és clar, almenys, és que aquest mot designava una cosa diferent d'un *borseguí*; i la possibilitat que d'ací vagin derivar-se més endavant el nom i la cosa que ens interessen, no l'hem pas de rebutjar del tot, però resta ben dubtosa. Encara més raonable sembla d'admetre que els dos mots, d'origen diferent, s'influïssin o en-